

Snaga predstave savremene arhitekture

Serpentin galerija u Londonu

Serpentin galerija (*The Serpentine Gallery*) je srce savremene kulture Londona. Smeštena je u Hajd parku (*Hyde Park*) - Kesington Vrtu (*Kensington Gardens*) u samom centru grada. Najpopularnija je javna galerija u zemlji koja privlači najmanje pola miliona posetilaca godišnje iz zemlje i sveta. Serpentin galerija predstavlja privremeni letnji paviljon koji svake godine kreiraju priznati i poznati arhitekti. Za šest godina savremene privremene konstrukcije koje su u okrilju galerije nastale potpisivale su vodeće ličnosti savremenog arhitektonskog izraza - Zaha Hadid 2000, Daniel Libskind (Daniel Liebeskind) 2001, Tojo Ito (Toyo Ito) 2002, Oskar Niemejer (Oscar Niemeyer) 2003, MVRDV 2004 (nerealizovano), Alvaro Siza (Álvaro Siza) i Eduardo Soto de

Mora (Eduardo Souto de Moura) 2005. Poznatim svetskim arhitektima svake godine pomaže „Arup”, grupa vodećih britanskih inženjera koja učestvuje u realizaciji postavki Serpentin galerije. Tokom godine u Serpentin galeriji organizuje se samo pet izložbi - jednom godišnje, u letnjem periodu - koje ujedno predstavljaju nove arhitektonske senzacije. Svaka izložba donosi pomak u poimanju arhitekture i umetnosti, mada ove dve reči ne bi trebalo razlikovati i razdvajati. To je jedina javna galerija u Londonu gde je pristup uvek slobodan. Poslednji u nizu je paviljon za 2006. arhitekte Rem Kolhasa (Rem Koolhaas) izložen i realizovan u periodu od 16. jula do 15. oktobra.

Ana Mikić

Tradicija i duh novog vremena: sukob ili harmonija

Tradicija Londona i duh novog vremena sukobljavaju se na svakom koraku u konzervativnoj Velikoj Britaniji. Proboj koji savremena umetnost pokušava da napravi na ovom tlu teško uspeva, ali se ipak može zapaziti duh novog vremena na transparentnim, promenjivim, savremenim strukturama. Poznato je da u Britaniji na kišu uvek možete računati. Koliko god su ostrvljani naučili da žive sa kišom, ona je upravo bila i razlog odlaganja mnogih muzičkih festivala, izložbi, okupljanja u prirodi i druženja. Upravo zbog toga trebalo joj je nekako doskočiti. Englezi su pronašli jednostavno i savremeno rešenje, a to je izgradnja privremenih paviljona. Ta spasonosna struktura vremenom je poprimila najrazličitije forme. Galerija se transformiše od jednostavnog oblika šatre do monumentalnog arhitektonskog rešenja poput palate tipa Kristal palas (Cristal Palace), izgrađene 1851. godine kako bi se u njoj smestila Velika svetska izložba. Poslednji paviljon Serpentin galerije za 2006. dizajnirao je dobitnik Pritzkerove nagrade Rem Kolhas, direktor holandskog arhitektonskog projektnog biroa „Metropolitan

Arhitektura – OMA“ i Sesil Bejlmond, direktor „Arup“-a, sa svojim timom. Kolhas i Hans Urlih Obrist (Hans Ulrich Obrist), koji se Serpentinu pridružio u aprilu ove godine kao direktor izložbi, programa i direktor internacionalnih projekata, kreirao je ekstenzivne javne programe tokom dana i večeri uključujući debate, intervjue i filmove u vezi sa filozofijom paviljona.

Globalno unikatan program

Suština dizajnerskog rešenja Serpentin paviljona jeste spektakularna opna koja lebdi na travnjaku ispred galerije. Napravljena je od translucentnog materijala tako da struktura svetluca tokom noći. Kupola lebdi u vazduhu pokrivajući amfiteatar predviđen na travnjaku i pomera se po potrebi u skladu sa vremenskim prilikama. Zid koji delimično zatvara ovu kalotu formira prostor za kafe i forum u kojem se se dnevno snimaju TV emisije i održavaju javni programi uključujući žive razgovore i filmske projekcije u toku programa „Time Out Parks Nights“. Najzanimljiviji deo programa bili su celodnevni maratonski intervjuji pod vođstvom Kolhasa i Hans Urlih Obrista sa političarima, arhitektima, filozofima, piscima, umetnicima,

režiserima i ekonomistima koji su osvetljivali i razotkrivali nevidljive lejere Londona. Glavni događaj bila je izložba nemačkog umetnika Tomasa Demand-a koja je održana paralelno sa ovom manifestacijom. Njegov rad je bio integralni deo manifestacije za ovu godinu.

Po komentarima Kolhasa Serpentin paviljon 2006. je definisan samim događajima i aktivnostima. „Mi predlažemo prostor koji bi lako privukao i prihvatio individue i uključio ih u socijalni dijalog zajedničkog prostora“, zaključuje autor. Sesil Bejlmond za paviljone kaže da su bili načinjeni od strukturalno tipološki različitih materijala i da su provocirali debate o arhitekturi. Ove godine debata se nastavlja ne samo o tipologiji i materijalima, već i o definiciji samog paviljona. Svakog leta internacionalna Serpentin komisija proglašava koji će arhitekta dizajnirati privremeni paviljon na prostranom travnjaku. Program je globalno unikatan. Pod vođstvom direktorke Džulije Pejton Džons Serpentin galerija je projekat koji daje retku priliku arhitektama da kreiraju eksperimentalne strukture u Velikoj Britaniji, a šire. Zanimljivo je da su to uglavnom arhitekti koji u Britaniji nikada nisu gradili.

Kako uspostaviti balans

Konceptualizam, performans, instalacija u umetnosti stvaraju slobodu formiranja prostora, jer se umetnost menja kao i vreme u kome živimo. Sada novi koncept umetnosti predstavlja izazov, ali ta promena dispozicije ne sme predstavljati negaciju svega pređашnjeg. Arhitektura mora nastaviti da uspostavlja vezu sa svim savremenim socijalnim i estetskim kategorijama. Apsolutizam u načinu predstavljanja umetničkih dela više ne postoji, a ideja o „maksimiziranju izložbe“ je ono čemu se teži.

„Potpis“ se očekuje od ovakve institucije koja predstavlja jedan organizam u kome je objedinjeno nekoliko formi koje ga identifikuju.

Ovo je sedmi u seriji paviljona Serpentin galerije koji predstavlja jedini u svetu godišnji arhitektonski program te vrste. Nakon sjajnih prethodnika Kolhas nesumljivo zasluguje opravdano poverenje. Londonska publika željno je dočekala njegov korak napred u poimanju arhitekture, umetnosti, vremena i prostora pod okriljem Serpentin galerije.

Rem Kolhas: S, M, L, XL man

Jedan od najuticajnijih arhitekata svoje generacije Rem Kolhas je internacionalno poznat po svom pisanju, ali i po svojim objektima. Kolhas (Hag, 1944) se pre studija na Arhitektonskoj asocijaciji u Londonu okušao kao novinar i scenarista. Svoj „Biro za arhitekturu prestonice“ osniva u Londonu 1975. godine, a svetski poznat postaje objavljivanjem knjige „Delirični Njujork“ (1978). Među njegovim građevinama je grupa stambenih zgrada u „Neksus World“ u Fukuoki (1991) i „Vila dal’Alva“ u Sen Kluu (1985 – 1991). Imenovan je za glavnog arhitekta projekta „Eurail“ u Lilu (1988), a radio je i na osmišljavanju nove Univerzitetske biblioteke „Žisje“ u Parizu. Knjigom od 1400 strana „S, M, L, XL“ (Monačeli pres, 1995) više je nego ispunio obećanja da će postati uticajan autor. Među njegovim novijim projektima je kuća u Bordou u Francuskoj (1998), filmski studio u Kaliforniji i studentsko naselje pri Tehnološkom institutu Illinoisa. Od 2001. njegov projektni tim OMA je kompletirao brojne projekte uključujući Holandsku ambasadu u Berlinu i Campus center u Čikagu (2003), modnu kuću „Prada Epicentar“ u Los Andelesu i Njujorku, Narodnu biblioteku u Sietlu i Muzej umetnosti Lim Samsung (2004), „Kuća muzike“ u Portu (2005) itd. Kolhas i Bejmond trenutno grade CCTV televizijsku stanicu i centralni kvart u Pekingu. Britanski inženjer Sesil Bejmond ostvario je uspešnu saradnju sa glavnim inetrnacionalnim arhitektama pri izvođenju svih Serpentin paviljona. On je lider inženjersko - izvođačke grupe „Arup“ i „Building sector worldwide“. Njegovi projekti su i umetnička galerija u Štutgartu, muzička škola (sa Stirling Wilfordom), „Projekat Lil“ i „Vila Bordo“ (sa Kolhasom), portugalski nacionalni paviljon za Expo Lisabon 1998. (sa Sizom i Soto de Morom), skulptura „Marsyas“ sa Aniš Kapur (Anish Kapoor) sa podrškom Tejt Modern za Turbin Hol (Turbine Hall). Trenutno sarađuje sa Kolhasom na „CCTV Headquarters Building“ Peking, i na „Battersea Power Station“ generalnom planu.